

BIOAQUA PRO Kft.

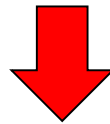
A hullámterek természeti értékeinek állapota, változása

Müller Zoltán - Kiss Béla
Hullámtéri Konferencia
2022. június 8.
Baja
NKE Víz tudományi Kar

Folyószabályozás

Tisza szabályozás számokban

- 112 mederátvágás
- 589 km holtmeder kialakítás, 136 km új meder létesítés
- 2940 km védtöltés (országos viszonylatban 4220 km)

Tájléptékű változások, új tájtípusok

- Ármentesített vagy mentett oldali ártér $\approx 20.100 \text{ km}^2$
- Hullámtér $\approx 1.280 \text{ km}^2$ (36% Tisza, 29% Duna)
- Hagyományos nyílt ártér $\approx 620 \text{ km}^2$

Ökológia folyosó

Magterület

Kisköre és S
Tiszasüly, N
Kőtelek, Feg
Besenys

köre, Pély,
szabura,
ki, Szajol,
(2009)

Ökológiai és természetvédelmi szempontból meghatározó szerep az ártéri élővilág megőrzésében

• Szántó

• Beépített te

et $\approx 1\%$

Folyóink hullámterének jelentős része

- Erdő, ü országos jelentőségű védett természeti
- Gyep $\approx$ terület és döntő része Natura 2000
- Vízter, terület

(Tisza 89%, Duna 97%, Rába 98%, Maros 100%)

dő $\approx 54\%$

ely $\approx 14\%$

Hullámtéri területekhez kötődő természeti értékek

Bánáti csiga (*Drobacia
banatica*)

Magyar színjátszólepke
(*Apatura metis*)

Hullámtéri területekhez kötődő természeti értékek

Fekete gólya (*Ciconia nigra*)

Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)

Hullámtéri területekhez kötődő természeti értékek

Ártéri ligeterdők

Hazai hullámtéri mintázat

- Alacsony
- Az előn
- Száraz i

tség,

rdő

40-150 cm

- Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer (ÁNÉR) – J4
- Natura 2000 élőhelykód – 91E0
- A besorolás alapvető feltétel a rendszeres árvízi elöntés
- **Mentett oldalon nem pótolható**

Puhafás ligeterdők kiterjedésének alakulása

Közép-Tisza (HUHN20015) kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület - 14235 ha (Kisköre-Csongrád)

2004 – **2200 ha**

(<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUHN20015>)

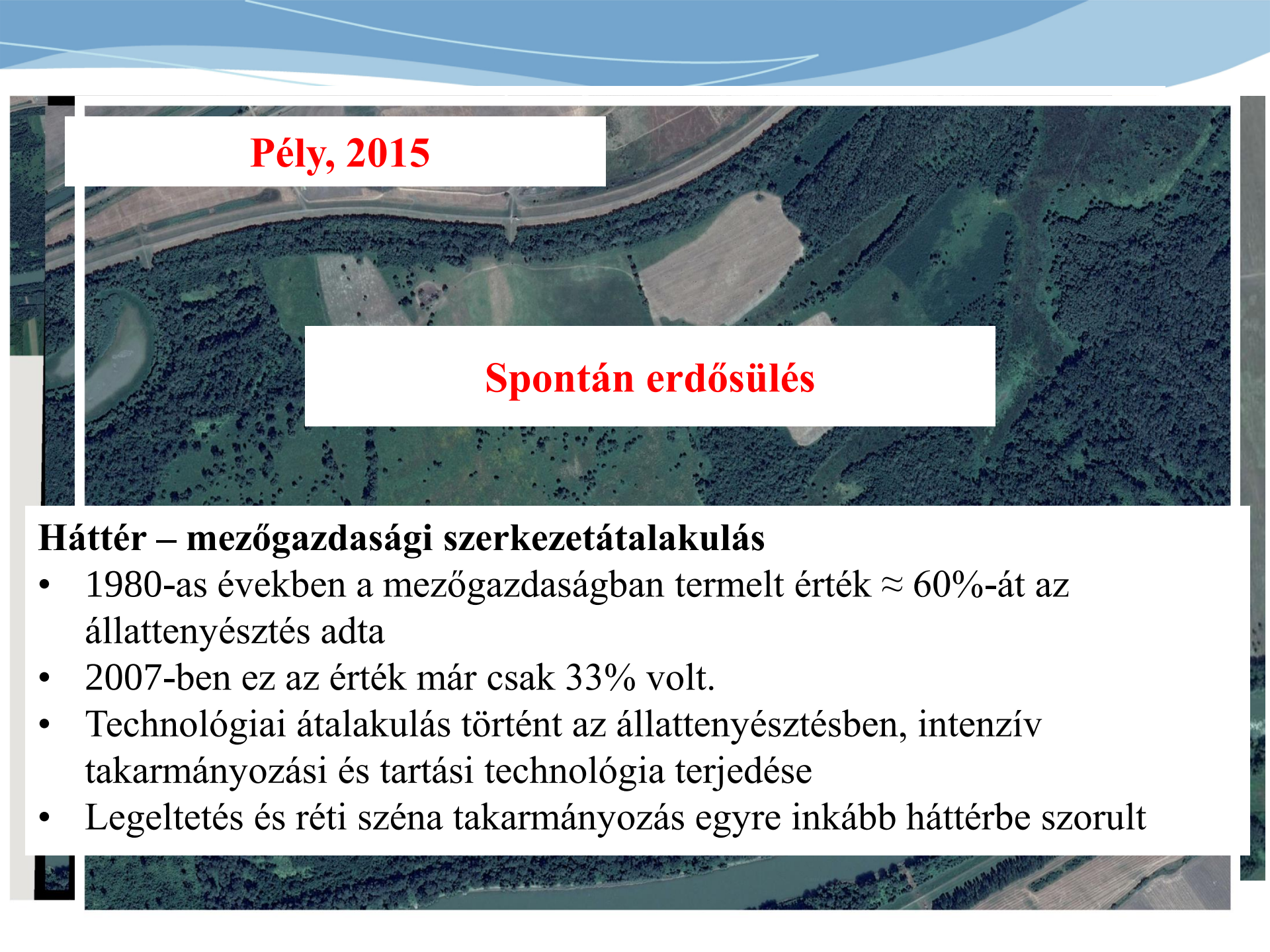
2015 – **3236 ha** (2013-2015-ben a teljes területet érintő élőhelyterképezés)

Felső-Tisza (HUHN20001) kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület – 28681,89 ha (Tiszabecs-Tiszadob)

2004 – **2900 ha**

(<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUHN20001>)

2015 – **4190 ha** (2011-2013-ben a teljes területet érintő élőhelyterképezés)

Pély, 2015

Spontán erdősülés

Háttér – mezőgazdasági szerkezetátalakulás

- 1980-as években a mezőgazdaságban termelt érték $\approx 60\%$ -át az állattenyésztés adta
- 2007-ben ez az érték már csak 33% volt.
- Technológiai átalakulás történt az állattenyésztésben, intenzív takarmányozási és tartási technológia terjedése
- Legeltetés és réti széna takarmányozás egyre inkább háttérbe szorult

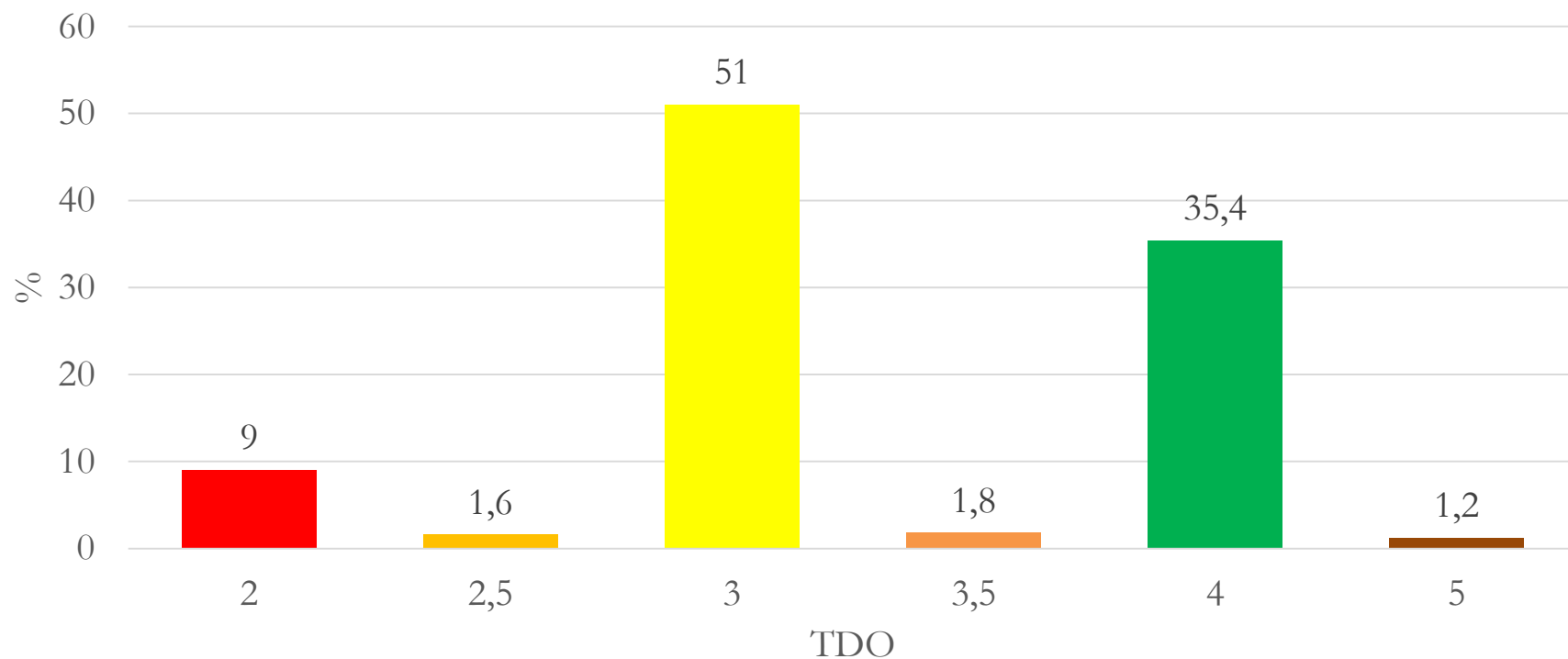
Puhafás ligeterdők természetességének alakulása

Természetességi-degradáltsági érték (1-5 skála, Németh és Seregélyes 1989)

1 – teljesen leromlott, tönkrement állapot

5 – természetes, illetve annak tekinthető állapot

91E0 élőhelyek %-os eloszlása a természetességi érték alapján a Felső-Tisza (HUHN20001) SAC-n

Puhafás ligeterdők természetességének alakulása

Az esetek döntő többségében a közepes vagy
idegenhonos, inváziósan terjedő növény

Lombkoronaszint: fák – amerikai kőris (Acer negundo)

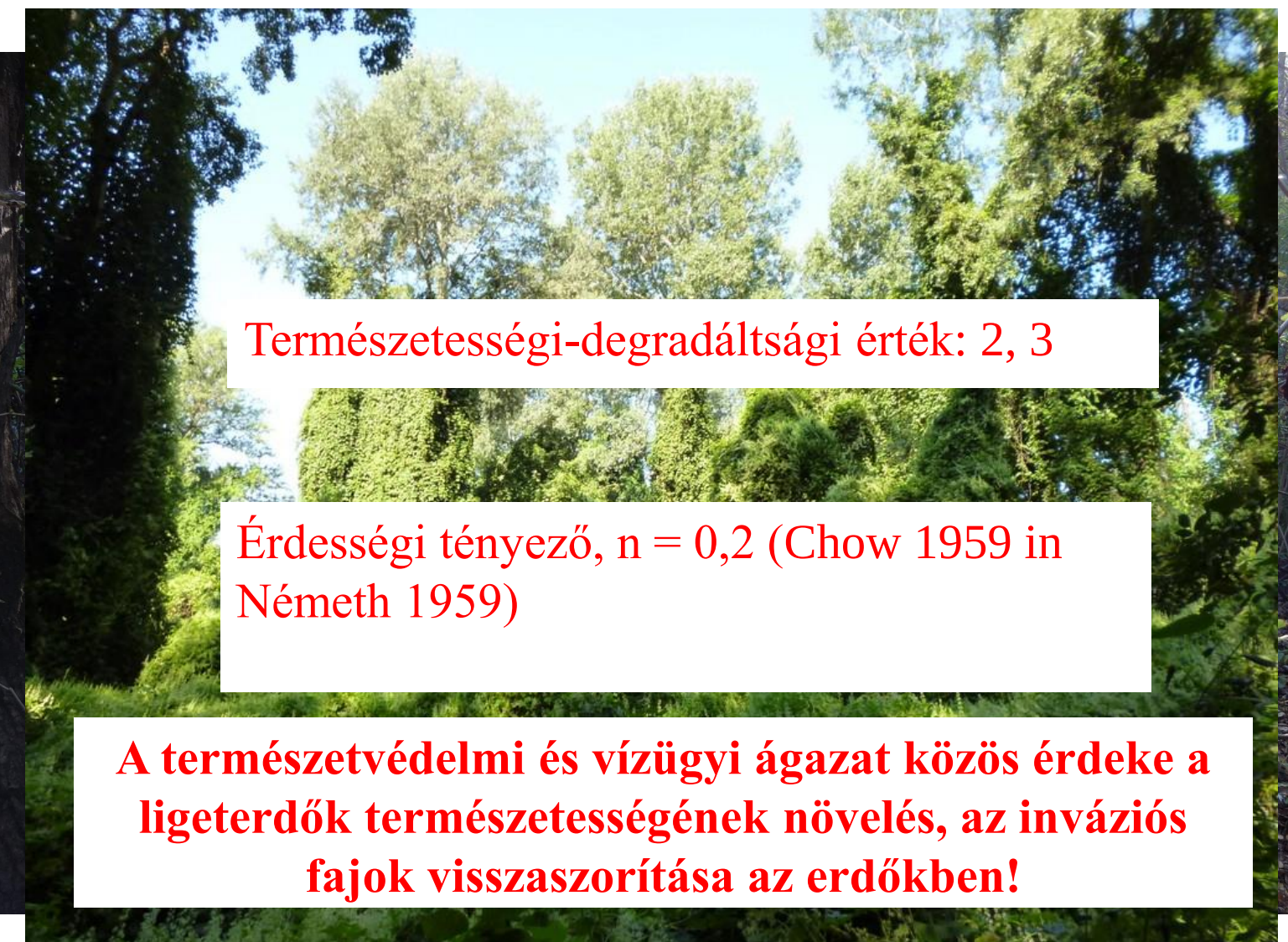
Liánnövények – parti szőlő (Vitis riparia),
(Parthenocissus inserta), süntők (Echinocystis)

Cserjeszint – gyalogakác (Amorpha fruticosa)

Gyepszint – magas (Solidago gigantea),
canadensis), a bíbor nebáncsvirág (Iris versicolor),
óriáskeserűfüvek (Fallopia japonica)

Puhafás ligeterdők természetességének alakulása

Természetességi-degradáltsági érték: 2, 3

Érdességi tényező, $n = 0,2$ (Chow 1959 in Németh 1959)

A természetvédelmi és vízügyi ágazat közös érdeke a ligeterdők természetességének növelés, az inváziós fajok visszaszorítása az erdőkben!

Hullámtéri területekhez kötődő természeti értékek

D34

s
erdő

1,

Közép-Tisza (HUHN20015) kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terült - 14235 ha (Kisköre-Csongrád)

(https://n20015)

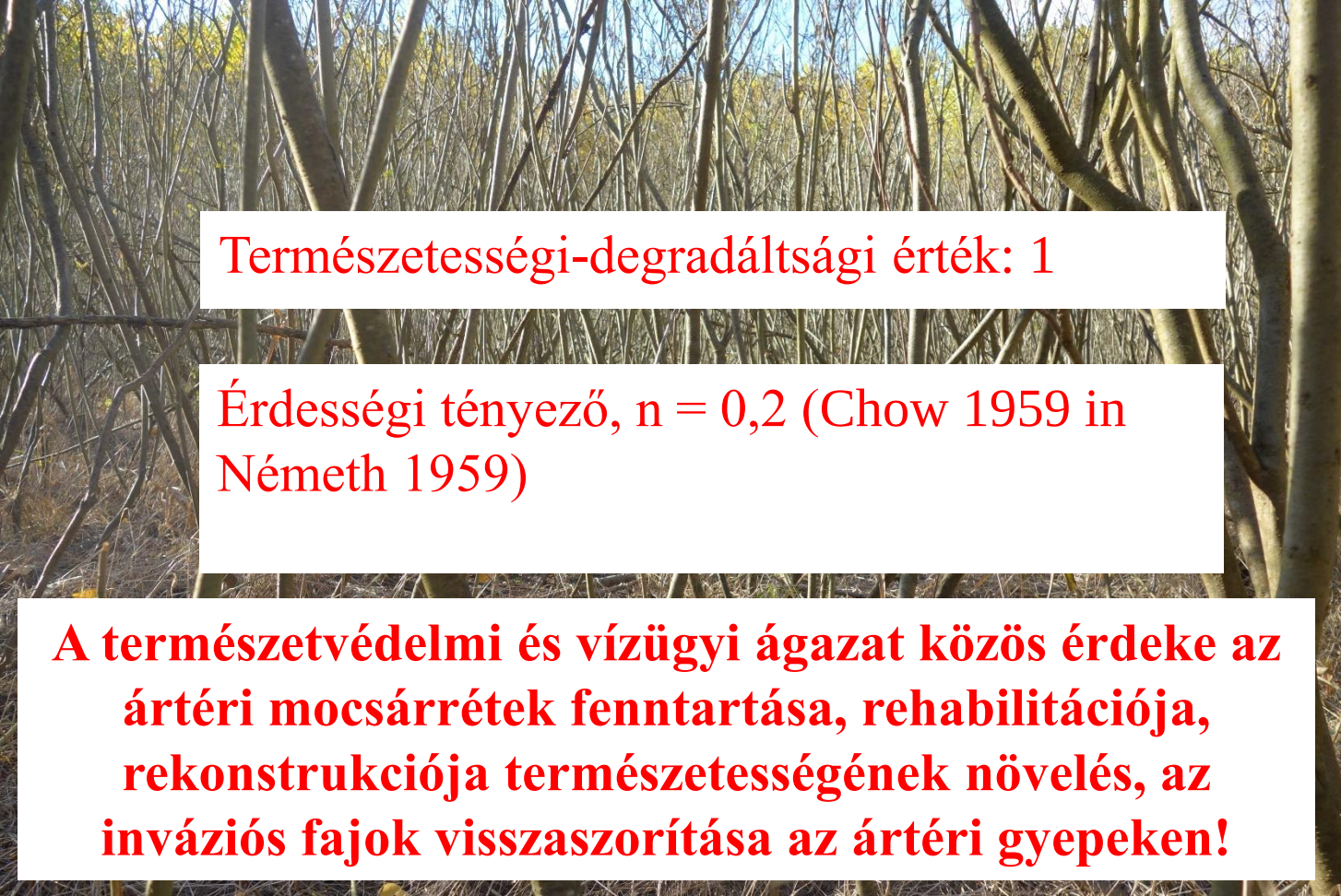
6440 élőhelyek %-os eloszlása a természetességi érték alapján a Felső-Tisza (HUHN20001) SAC-n

TDO	%
2	9,3
3	18,2
4	68
5	4,5

(<https://n>

2015 – 1

Ártéri mocsárrétek természetességének alakulása

Természetességi-degradáltsági érték: 1

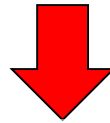
Érdességi tényező, $n = 0,2$ (Chow 1959 in Németh 1959)

A természetvédelmi és vízügyi ágazat közös érdeke az ártéri mocsárrétek fenntartása, rehabilitációja, rekonstrukciója természetességének növelés, az inváziós fajok visszaszorítása az ártéri gyepeken!

Konklúzió

se szem
e, ill. jav
ai közül
ülete a n

lem és a

Mi a megoldás?

- Állandó harc az ágazat szempontjából optimális célok eléréséért.
- Érdekérvényesítés mindenáron, jogszabályokra és irányelvekre hivatkozva.

Konfliktuspontok azonosítása

Feladat és érdekegyeztetés

Célállapot közös meghatározása, tervezése

Kompromisszumos megoldások keresése,
közös kutatás, mintaprojektek

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!